

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput V. Argumentum decimum-quintum ex Concilio Diospolitano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Ord. Cisterc.) id est absque ullo conscientia scrupulo, adeoque sine ulla actuali ad malitiam reflexione perpetrantes, in istis formaliter & imputabiliter non peccare. Quod & dictu, & auditu horribile est. Videatur S. Bernardus loco citato, ubi taliter peccantes depingit eos, qui in profundum malorum venerunt.

40 Argumentum decimum-quartum: dato non concesso, quod synderesis non esset in talibus penitus absque voce, dum abominabilia ista committunt; quia tamen omnia rectæ operationis principia pravis habitibus, frequentique & diuturno Dei contemptu in ipsis adeo corrupta sunt, ratioque excæcata, & cor obduratum, ut vix umquam de Deo cogitent, sed tantum de satiandis brutalitatibus, crudelitatibus, passionibus & inclinationibus suis; negari nequit, synderesim esse in ipsis per habitus pravis adeo impeditam, tantisque obicibus circumseptam, ut vix tenuis vox ipsius ad cor eorum valeat pervenire. Tales proinde vel non peccabunt formaliter per brutalitates illas, &c. defectu reflexionis actualis ad malitiam; vel certe tantò minus imputabiliter peccabunt, quantò minori cum reflexione; quantò proinde excæcatiùs, tranquillius, & cum minori conscientia remorsu; quantò magis per effrenatas passiones & brutalitates suas, pravosque habitus & consuetudines erunt excæcati; quantò denique magis similes se reddiderint equis & mulis, quibus non est intellectus (si enim advertentia & reflexio actualis ad malitiam necessaria sit ad formaliter peccandum, major advertentia necessaria erit ad magis peccandum, secundum illud: *Sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis.* Tantò proinde minus imputabile erit peccatum, quantò minori cum advertentia commissum.) Istud autem nemo sapiens dixerit: utpote aperte contra Scripturam Job. 15. *Quantò magis abominabilis & inutilis homo, qui bibit quasi aquam iniquitatem?* Aperte etiam contra rationem rectam, quæ dicitur, æquum non esse quòd per voluntariam sui excæcationem peccatores acquirant privilegium formalis cujusdam impeccabilitatis, vel minoris peccabilitatis, peccato per se imputabili, pro toto tempore tantæ suæ cæcitatibus, ut vel profusus actu non advertant, vel vix advertant se peccare per abominaciones suas, ita ut in ipsis verificetur illud Proverb. 4. *Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi currunt;* & nihilominus inexcusabiles esse convincantur, ex eo quòd passionibus & pravis habitibus suis consuetudinibusque resistere possint, & resistendo locum dare debitæ considerationi. Et, ut subinde non possint, impotentiam istam suo sibi vitio comparant, in tantamque imbecillitatem justo Dei judicio devenerint, qui non sinit deæcus peccati sine dedecore vindicta, indefangibili lege spargens pœnales cæcitates & imbecillitates super illicitas hominum cupiditates, ut Augustinus dicit; & usque adeò verum

est, ut ne Prophetas quidem & Magistros consulendo, veritatem assequantur. Justo quippe Dei judicio incidunt in Prophetas & Magistros sibi similes, id est cæcos, de quibus Isa. 56. *Speculatores ejus cæci omnes, nescierunt universi; canes muti, non valentes latrare, videntes vana, dormientes, & amantes somnia.* Per Ezechielem quippe c. 14. dicit Dominus: *Qui posuerit immunditias suas in corde suo. . . & venerit ad Prophetam, interrogans per eum me, ego Dominus respondebo ei in multitudine immunditiarum suarum. . . Ego Dominus decepti Prophetam illarum. . . juxta iniquitatem interrogantis, iniquitas Propheta erit.*

Timeant proinde, qui se tutos existimant in conscientia, dum in praxi secuti fuerint laxiora opinamenta (reverà falsa) nonnullorum Authorum, vel Confessoriorum, quos Deus sapè, ob ipsorum & interrogantium peccata excæcavit. Ob ipsorum quidem, quia ex nimio studio, seu hominibus placendi, seu popularem plausum captandi; dum de ratione sua male suada; inconsultis germanis fontibus Moralis Christianæ, nimium præsumunt, præconcepitis opinionibus suis, vel Sodalitii sui tenaciùs inhaerentes, ideòque saniores contrariorum Doctorum Theologiam, vel confidere negligentes, vel etiam contemnent, & invidiosè traducunt, justo Dei judicio loquuntur falsa. Ob interrogantium verò peccata, dum sincerè Deum non colentes, non tam solliciti sunt de consulendis loquentibus vera, quam placencia.

CAPUT V.

*Argumentum decimum-quintum ex Concilio
Diospolitano.*

IN eo namque damnatus fuit error iste Celestii: *Oblivio & ignorantia non subjacent peccato, quoniam non eventum secundum voluntatem, sed secundum necessitatem.* Quem errorem damnando, Concilium istud defini- vit, peccari posse per ignorantiam & oblivionem, tunc etiam, quando ignorantia & oblivio voluntarium excludere, necessitatemque inducere videntur; utique dum ignorantia & oblivio tales sunt, ut omnem peccati seu malitiæ actualis cognitionem & conscientiam excludant. Tunc quippe voluntatem excludi, necessitatemque induci contendunt Authores opinionis, contra quam disputamus. Id (inquam) contendunt cum Celestio, cujus nomine Eutrobulus apud D. Hieronymum lib. 1. Dialogorum contra Pelagianos c. 10. *Rogote (inquit) qua est ista injustitia, ut in peccato teneat erroris, cuius reatum non habet conscientia? nescio me peccasse, & ejus rei quam nescio pœnas luo? Et quid plus faciam si sponte peccaverero?* Hanc querimoniam insanam, & factis Litteris adversam esse, probat Hieronymus ibidem. Dolendum proinde quòd eam secuti Socii Parisienses epist. 3. (Paris anno

RIC
BIBLI

1690. circa peccatum philosophicum edita) pag. 34. *Sibine quispiam persuadere potest (inquiunt) Deum tam justum, tam bonum, tota aternitate plerere hominem, pro eo quod fecerit, quod in conscientia creditur se facere debere? Essene in mundo tyrannus isti comparabilis? Et si talem nobis de Deo idam Christiana praeberet Religio, nonne ipsi magis injuriosa foret, quam ipsamet idololatria?* Et pag. 40. *Lex crudelis, qua sibi obediri vult absque eo quod cognoscatur. Anne credibile est a vero Deo talem esse legem... Equum est Magistrum, aeternis nos flammis addicere pro commissis qua ipsi nesciebamus displicere?* Et in Thesi anno 1694. defensa in Collegio Parisiensi: *Homo non potest male agere, hoc ipsi quod agi ex conscientia dicantur.* P. de Reux in Thesi Lovanienfi: *Peccatum contra legem nullum admittimus, se non sit contra conscientiam, saltem dubiam & inquietam.* Thesis in Collegio Aquisiensi defensa anno 1686. *Conscientia circa illicitum in-tropida excusat a peccato.* P. Estrix in Thesi Lovanienfi 1668. *Nullum est peccatum formale, nisi conscientia hic & nunc iudicat de peccato.* Si verae essent istae propositiones, iusta foret Pelagianorum querela. Ideo vero iniusta est, quia iuste punitur praevicator legis, sua culpa ignorata. Quia potuit & debuit eam scire. Unde in Proverbiis legimus (ait Hieronymus loco citato) *Est via qua videtur recta esse apud homines, & novissima eius veniunt in profundum inferni.* Ecce (inquit) manifeste ignorantia condemnatur, cum aliud putat homo, & sub specie veritatis ad inferna delabitur.

44. Istarum proinde propositionum Assertores non solum iustificanti Celestianorum querelam, sed & cum ipsis asserunt, peccato erroris neminem teneri, cuius reatum non habet conscientia, neminemque esse culpabilem de eo, in quo se peccasse nescivit; sed cur hoc dixerunt Pelagiani, cum non negaverint ignorantiam vincibilem, sive ex propria negligentia profectam, culpabilem esse: *Ecce enim* (ait Juliano Augustinus l. 6. contra Julian. c. 1.) *merito reprehendisti eos, qui superfederant scinda cognoscere?* Sed & Pelagius ipse (apud eundem Aug. de nat. & grat. c. 17.) dicit: *hominem praevigilare debere, ne ignoret; ideoque esse culpandam ignorantiam, quae iam homo nescit negligentia sua, quod adhibenda diligentia scire debuisset.* Cur (inquam) nisi quia solam eam ignorantiam (velut ex addiscendi negligentia profectam) culparunt, cuius vitandae aliqua cogitatio praerulxisset? Hoc est autem, in quo cum ipsis conveniunt, quicumque advertentiam actualem ad formale peccatum requirunt: utpote tunc inculpatam, imò invincibilem censentes ignorantiam, quando nulla actualis subit cogitatio, seu advertentia illius auferehdæ; ignorantiamque non aliter voluntariam esse admittentes, quam si antecederet aliqua illius vitandae obligatio menti occurreret, prout videbitur infra. At verò

idipsum esse quod Pelagiani asseruerunt, constat ex supra allata querela ipsorum, à D. Hieronymo relata. Per consequens asseruerunt, ignorantiam illam non subjacere peccato, nec voluntariam esse, sed necessariam, de qua incurrenda nulla actualis cogitatio praecesserit. Hoc est ergo, quod tamquam fidei contrarium, Synodus Palaestina seu Diospolitana damnavit. Saltem iste unus est sensus damnatae à Synodo Palaestina propositionis ipsorum; tamen alio quoque sensu damnatam aliqui censeant, secundum quem Pelagiani, negantes originale peccatum, consequenter negant, ignorantiam & oblivionem, quae secundum naturam per peccatum corrupta necessitatem eveniunt, originali subjacere peccato, in iis quibus nondum remissum est.

Verum id minus verisimile est. Tum quia 45. Pelagianum articulum de originali peccato Synodus distinctè & sigillatim antè damnavit. Tum quia verba damnati articuli amplius sonant quam oblivionem & ignorantiam non subjacere peccato originali. Quippe absolute, & sine addito, vel restrictione, sonant absque peccato. Tum denique quia propositio illa Celestianorum, à Hieronymo, Augustino, aliisque Sanctis intellecta non fuit de solo peccato originali, sed iis Scripturae testimoniis confutata, quae de actuali etiam peccato loquuntur; utique ex loco Proverbiorum n. 42. allegato, ex Regio Plalte suas sibi ignorantias dimitti postulante, ex sacrificiis in veteri lege oblati pro peccato ignorantiae, &c.

Proinde error Celestii & Celestianorum, in 46. Synodo Palaestina damnatus, is non fuit quem comminiscitur R. P. de Bruyn, in sua de ignorantia Thesi anni 1689. quod utique negarent oblivionem & ignorantiam subjacere peccato originali, vel quod dicerent, nullam oblivionem & ignorantiam evenire secundum voluntatem. Primum enim confutatum est num. precedenti. Secundum à veritate alienum esse constat ex dictis n. 43.

Superest ergo ut propositio illa Celestii 47. damnata dicatur, in sensu supradicto, ideo utique oblivionem & ignorantiam, absque ulla de ea vitanda cogitatione actuali contractam, non subjacere peccato, quia absque actuali noticia legis obligantis ad eam vitandam; vel ad vitanda peccata; ignoranter commissa; peccatum voluntarium non est; sed necessarium. Sic enim Celestiani crediderunt apud Hieronymum epist. ad Ctesiphontem, ubi ipsos introducit sic loquentes: *Vos asseritis, eos, quae absque legis scientia sunt, peccata vitare non posse.*

Nisi dicere malis, damnatam esse, tam in 48. sensu proximè dicto, quam intellectam de oblivione & ignorantia invincibili per naturam, vincibili tamen per gratiam, quam Pelagiani postulandam negabant, quia necessariam non credebant. Utroque enim sensu oblivionem & ignorantiam invincibilem, adeoque necessariam, non voluntariam censuerunt.

- 49 Portò à propositione illa, sive hoc, sive illo sensu, sive utroque damnata dicatur, videntur se satis discernere non posse sequaces opinionis de necessitate actualis advertentiae ad formale peccatum. Non priore sensu: ob ea quae dixi n. 42. non etiam posteriore: quia illam etiam ignorantiam, quae vincibilis est per gratiam, in ordine ad excusandum à peccato invincibilem putant, dum ad eam vincendam gratia sufficiens hinc & nunc non habetur. Gratiam verò sufficientem ad eam vincendam (secundum ipsos) non habet, qui de ea depellenda cogitationem nullam habet. Nec eam postulare potest, qui nullam etiam de ea postulanda habet cogitationem. Quippe nihil apud ipsos solemnius, quam inculpatum invincibileque esse id, ad quod cavendum gratia sufficiens deficit, eamque deficere, ubi deficit cognitio mali cavendi. Eò quòd gratia sufficiens det homini posse cavere malum, inspirando (ante omnia) mali cogitatum. Ita ex mente ipsorum Author libelli (Romae damnati) cui titulus: *Le Denonciateur du peché philosophique convaincu de méchans principes dans la Morale* §. 3. Ita etiam Apologista Casuistarum pag. 38. ubi dicit Theologos (suae utriusque Societatis) gratiam sufficientem non agnoscere in peccatoribus perfectis & consummatis, qui suis se nequitis immergunt absque ulla mali cognitione; ipsosque idèd consent à peccato excusari. Ita denique Annatus postremo in Arnaldum libro, ubi sic: *Qui nullam de Deo, vel peccatis cogitationem habet... nullam hic habet gratiam sufficientem.* Additque hominem actus præceptos tunc omitendo, vel prohibitos committendo, nullum peccatum committere, nec, si damnetur, propterea damnari posse.
- 50 Nec referre putant quòd suà quis culpà careat dictà gratià, vel quia pro ea orare neglexit, vel quia, peccando, eà se indignum reddidit, &c. Quia (ut Sanchez oper. Moral. l. i. c. 16. n. 30. & 31.) *tametsi quis initio causam culpabilem oblivioni dederit, oblivio red-citur ad ignorantiam invincibilem, si periculum non advenit.* Et (ut Filiutius to. 2. tr. 21. c. 10. n. 372.) *raro vel nunquam tenetur homo se preparare ad gratiam, ut ignorantiam tollat.*

CAPUT VI.

Argumentum decimum-seximum ex viginti propositionibus, Christianam disciplinam nimium relaxantibus, quae ex opinione illa pullularunt, praeter alias sex, cap. 10. proferendas.

- 51 **E**X ea namque pullularunt sequentes propositiones. 1^a. Ignorantia censetur invincibilis, atque ita excusans à peccato, quando ignorantia nulla subit actualis advertentia vel consideratio ejus auferendae. Vasquez l. 2. disp. 123. c. 2.
- 2^a. Idque etiam si initio causam culpabilem ignorantiae vel inadvertentiae dederim, si peri-

culum non adverterim illius incurrendae. Idem ibidem n. 30. & 31.

3^a. Ignorantia à peccato inducta, non est voluntaria, ne quidem indirectè, nisi aliqua cogitatio de ignorantia incurrenda præcesserit. Terillus in reg. Mor. q. 65. assert. 3.

4^a. Ut actio voluntaria sit, oportet ut procedat ab homine, qui noscit & percipit, quid boni mali in ea sit, & antequam id videat... antequam id intellectus animadverterit, actio neque bona est, neque mala. Baunius in Summa de peccat. c. 39.

5^a. Nunquam peccatur, nisi præviâ peccati cognitione animus illustretur, ejusque vitandi studio extimuletur. Baunius ibidem.

6^a. Non committitur peccatum, saltem propriè dictum & imputabile ad culpam, sine libero voluntatis consensu. Antequam verò voluntas consentiat, vel dissentiat, vel in legem peccati, vel in legem Dei, hæc geruntur in anima. Hinc infunditur illi dilectionis aliquid à Deo, per quod inclinetur in rem quae præcipitur. Hinc sollicitatur in contrarium, per rebellem conscientiae motum. Inspiratur ipsi notitia infirmitatis, notitia Medici, desiderium fanitatis, affectus implorandi auxilii. Si animus propter superbiam negligat orare, & ad Medicum confugere, deseretur, & in peccatum ruet, transgrediendo præceptum. Hæc omnia nisi in animo peragantur, actio non est verè peccatum, saltem imputabile ad culpam. Doctor Moynius in manuscriptis dictatis in Sorbona.

7^a. Qui nullam de Deo, vel peccatis, cogitationem habet... nullam hic habet gratiam actualem. Proinde actus præceptos tunc omitendo, vel prohibitos committendo, nullum peccatum committit, nec, si damnetur, propterea damnari potest. Annatus n. 48. relatus.

8^a. Nullum est peccatum formale, nisi conscientia hinc & nunc judicet de peccato. Estrix in Thesi anni 1668.

9^a. Conscientia circa illicitum intrepida (id est sine formidine judicans operationem esse licitam) excusat à peccato. Thesis defensa in Collegio Aquis Societ. 4. Julii 1686.

10^a. Quisquis sine ulla formidine oppositi, aut advertentia ad ullam malitiam, judicat operationem non esse malam, non peccat, operationem illam ponendo, sive id judicet evidenter, sive tantum probabiliter, sive verè, sive falsò, solidà vel non solidà ratione. Maillot in Thesi defensa in Collegio Antuerpiensi anno 1673.

11^a. Homo non potest malè agere, hoc ipso quòd agit ex conscientiae dictamine. Thesis defensa in Collegio Parisiensi anno 1694.

12^a. Peccatum contra legem nullum admittimus, si non sit contra conscientiam, saltem dubiam & inquietam. P. de Reux in Thesi defensa in Collegio Lovaniensi.

13^a. Advertentia ad peccatum mortale debet esse plena & perfecta, per iudicium de malitia actus, vel periculo illius. Amicus to. 3. disp. 17. sect. 8.

14^a. In